

Rezoluția CM/ResCMN (2010)6
privind implementarea prevederilor Convenției-cadru
pentru protecția minorităților naționale de către Moldova

(Adoptată de către Comitetul de Miniștri la 5 mai 2010 în cadrul celei de-a 1084-a reuniuni a Miniștrilor-reprezentanți)

Comitetul de Miniștri, în conformitate cu articolele 24-26 ale Convenției-cadru pentru protecția minorităților naționale (în continuare „Convenția-cadru”);

Ținând cont de Rezoluția (97) 10 din 17 septembrie 1997 privind aplicarea regulilor de monitorizare a angajamentelor potrivit articolelor 24-26 ale Convenției-cadru, adoptate de către Comitetul de Miniștri;

Luând în considerație regulile de votare, adoptate în contextul Rezoluției (97) 10;

Ținând cont de instrumentul de ratificare prezentat de către Moldova la 20 noiembrie 1996;

Reamintind că Guvernul Moldovei a prezentat raportul său de stat cu privire la ciclul trei de monitorizare a implementării Convenției-cadru la 24 februarie 2009;

Examinând Opinia a III-a a Comitetului Consultativ asupra Moldovei, adoptată la 26 iunie 2009, precum și comentariile în formă scrisă ale Guvernului Moldovei, primite la 11 decembrie 2009;

De asemenea, luând în considerație comentariile altor guverne,

1. Adoptă următoarele concluzii în privința Moldovei:

a) Evoluții pozitive

Moldova a manifestat o abordare activă în realizarea monitorizării și a întreprins un șir de măsuri eficiente pentru răspândirea rezultatelor ciclurilor precedente de monitorizare, în special traducerea lor în diferite limbi minoritare. Autoritățile, de asemenea, au aplicat în practică abordarea complexă în relațiile cu reprezentanții minorităților naționale.

În domeniul protecției de discriminare au fost întreprinse măsuri pozitive în scopul perfecționării legislației pentru combaterea discriminării. Se așteaptă adoptarea prioritară a legii complexe antidiscriminatorii. O activitate impunătoare a fost realizată de Avocații Parlamentari în domeniul prevenirii și monitorizării manifestărilor de discriminare.

Autoritățile au continuat să susțină activitatea întru păstrarea și dezvoltarea patrimoniului cultural al minorităților naționale. Televiziunea și radioul public au continuat difuzarea emisiunilor în limbile minoritare, însă volumul, calitatea și timpul difuzării televizate sînt nesatisfăcătoare.

Pentru credincioșii musulmanii a fost oferit un teritoriu special pentru înmormîntări la cimitirul din Chișinău.

S-au extins posibilitățile pentru studierea limbilor minoritare. S-a acordat atenție aparte editării manualelor pentru studierea limbilor minoritare. Au fost luate măsuri pentru extinderea aplicării

modelului de „școli experimentale”, unde studiile au loc în limbile minoritare. În programul școlar au fost incluse obiecte noi în scopul promovării toleranței și stimei reciproce în societate. În unele orașe au fost întreprinse măsuri pentru lărgirea procesului școlarizării copiilor romi și atragerea lor în educație în general.

Autoritățile au semnat un șir de acorduri în scopul dezvoltării colaborării transfrontaliere în domeniul protecției minorităților naționale, inclusiv și la nivel regional.

b) Probleme nerezolvate

Rezultatele recensământului populației din 2004 referitor la originea etnică și apartenența lingvistică nu sînt complet veridice. Mai mult ca atît, informația privind situația social-economică și nivelul de educație al persoanelor aparținînd minorităților naționale rămîne a fi limitat. De asemenea, lipsește o colectare sistematică a cazurilor de discriminare.

Chiar dacă, pentru societatea moldovenească sînt caracteristice relațiile pașnice între reprezentanții diferitor grupe, totuși alarmante rămîn a fi neînțelegerile lingvistice, care uneori sînt utilizate în scopul dezbinării societății. Persoanele ce aparțin unor grupe, precum imigranții neeuropeni și romii deseori se confruntă cu intoleranța, care cîteodată este dezlănțuită de mass-media, cu ofense și acțiuni discriminatorii. De asemenea, parvin multe comunicări privind comportamentul indecent și agresiv al poliției față de aceste grupe.

În ultimii ani s-a micșorat susținerea oferită Biroului Relații Interetnice și altor instituții legate de problemele minorităților naționale. Referitor la sistemul de acordare a susținerii pentru păstrarea și dezvoltarea patrimoniului cultural al minorităților naționale, reprezentanții acestora și-au exprimat regretul în legătură cu insuficiența transparenței și participării în această sistemă a organizațiilor și reprezentanților minorităților naționale. Minoritățile puțin numeroase ar dori să primească o susținere mai mare pentru păstrarea culturii și limbii lor.

Adoptarea Legii noi privind cultele religioase în 2008 nu a contribuit la soluționarea problemelor pentru organizațiile musulmane privind recunoașterea islamismului ca religie în Moldova. Aceasta împiedică realizarea eficientă a drepturilor lor la exprimarea apartenenței sale religioase și crearea instituțiilor, organizațiilor și asociațiilor religioase.

Predarea limbii de stat pentru persoanele aparținînd minorităților naționale rămîne a fi nesatisfăcătoare, chiar dacă au fost realizate diverse programe. Acest lucru poate limita posibilitățile pentru participarea lor eficientă în activitățile publice și viața social-economică. În afară de aceasta, dezvoltarea de mai departe a sistemului de studiere și instruire în limbile minoritare devine dificilă din cauza insuficienței de surse, și anume a manualelor și lipsei de cadre bine pregătite.

Chiar dacă au fost adoptate planuri speciale de acțiuni pentru îmbunătățirea situației populației romi și realizate unele activități la nivel local, mulți romi continuă să locuiască în sate izolate în condiții extrem de vulnerabile și sînt integrați foarte slab în procesul educativ. Participarea lor în activitățile publice rămîne a fi limitată. Ei deseori se confruntă cu discriminarea și comportamentul ostil în societate. Implementarea Planului de acțiuni pentru susținerea romilor pentru anii 2007-2010 nu a adus la o îmbunătățire a situației, în special în legătură cu alocarea insuficientă a volumului de surse. Alocarea mai multor surse ar contribui la implementarea mai eficientă a Planului de acțiuni pentru susținerea romilor pentru anii 2007-2010.

Participarea persoanelor aparținând minorităților naționale în administrația publică este mult mai limitată, decât în organele electivă. Participarea romilor și persoanelor aparținând minorităților naționale puțin numeroase în administrația publică rămâne limitată.

Reprezentanții minorităților își exprimă regretul asupra faptului, că organele ce iau deciziile nu folosesc în măsură deplină posibilitățile Consiliului Coordonator al organizațiilor etnoculturale în calitate de organ consultativ privind problemele minorităților naționale.

Funcționarea autonomiei găgăuze se complică de dezacordurile în repartizarea atribuțiilor între Guvernul central și organele de conducere a Găgăuziei.

2. Adoptă următoarele recomandări în privința Moldovei:

Adițional la măsurile ce urmează a fi întreprinse pentru implementarea recomandărilor detaliate din compartimentele I și II ale Opiniei Comitetului Consultativ, autoritățile trebuie să întreprindă următoarele măsuri în vederea îmbunătățirii în continuare a procesului de implementare a Convenției-cadru:

Probleme, ce necesită soluționări imediate

- adoptarea în mod prioritar a legislației complexe antidiscriminatorii; realizarea monitorizării regulate a manifestărilor de discriminare, ostilitate rasială și acțiuni antisemite;
- întreprinderea măsurilor mai eficiente pentru combaterea tuturor formelor de manifestare a intoleranței, inclusiv în mass-media și viața politică, promovarea stimei reciproce și înțelegerii; asigurarea examinării efective și aplicarea sancțiunilor referitor la toate cazurile de comportament indecent al poliției;
- luarea deciziilor mai eficiente întru asigurarea rezultatelor implementării Planului de acțiuni pentru susținerea romilor, și anume obținerea unei ameliorări importante și de durată a situației romilor în toate sferele, inclusiv prin intermediul alocării surselor necesare pentru realizarea lor; întreprinderea măsurilor pentru extinderea reprezentanței romilor la toate nivelurile.

Recomandări ulterioare

- Asigurarea organizării următorului recensământ al populației în corespundere deplină cu recomandările internaționale, mai ales în sfera colectării datelor privind originea etnică și apartenența lingvistică.
- Oferirea susținerii corespunzătoare Biroului Relații Interetnice în realizarea activității sale în calitate de executor principal al politicii de stat în domeniul minorităților naționale și relațiilor interetnice.
- Asigurarea transparenței și participării asociațiilor minorităților naționale în oferirea susținerii în activitatea lor, acordarea atenției cuvenite necesităților tuturor minorităților naționale în domeniul păstrării și dezvoltării culturii și limbii lor.
- Asigurarea dreptului la libertatea confesională credincioșilor musulmani și persoanelor aparținând altor religii și crearea instituțiilor, organizațiilor și comunităților religioase.

- Depunerea eforturilor pentru dezvoltarea sistemului de educație polilingvistic, inclusiv instruirea în limbile minoritare. Întreprinderea oricăror măsuri pentru îmbunătățirea reală a accesibilității și calității studierii limbii de stat.
- Întreprinderea măsurilor eficiente ulterioare pentru ridicarea nivelului participării în administrația publică și funcțiile publice pentru persoanele aparținând minorităților naționale, inclusiv grupele puțin numeroase.
- Asigurarea funcționării eficiente a Consiliului Coordonator al organizațiilor etnoculturale în calitate de mecanism consultativ și posibilitatea participării reprezentanților minorităților naționale în procesul de luare a deciziilor.
- Continuarea dialogului în scopul definirii mai exacte a atribuțiilor autorităților găgăuze pentru asigurarea unei funcționări mai eficiente a Unității Teritoriale Autonome Găgăuzia.

3. Invită Guvernul Moldovei, în conformitate cu Rezoluția (97) 10:

- a) să continue dialogul cu Comitetul Consultativ;
- b) să informeze cu regularitate Comitetul Consultativ privind măsurile întreprinse ca răspuns la concluziile și recomandările conținute în compartimentele 1 și 2.